

bond.....
en wij

bij over-
wisselen
Vader-
is hier
etie aan
onder de
de vij-
tussen
er wordt
n, waar-
geen ge-
profeet

s om de
aan den
buiten-
ERINK.

olwerda,
GRE ver-
wijzen op
Schrift-
ment. De
12 zóó,
aan één
Van hier
beeld van
anrom is
eschiede-
De afre-
evens uit
le altaar-
ruit, dat
an offer-
Deut. 12
de Prof.
12 legt
arplaats,
En zake-
t, pleiten
stuk los
ingen in-
den prijs-
er wordt
n de ge-
che sche-
ragen om

van we
oeg Prof.

Heeren K.
J. Ver-

ens bezig
roken uit-
bos bijviel
als „altijd
t;

lijk. „Een
g en bo-
Schilders
inder dan
ad in het
God, die
n we niet
Heere van
it men er
ingen” en
van eigen
dergelijke

graag wil
antteeke-

eliks zeg-
en andere
Maar hier

acht het
theoloog,
Praedvies
Zelf her-
missie, die
steld, dat
kan zeg-
een boek
paradoxe”,
rder ging,
e) conclu-
n iemand
velgeval-
lven staan
eder over-
anders: in-

dien wij concrete toepassingen (in veroordeelenden zin) gaan maken, DAN moet dat gebeuren naar twee kanten. 66k in de richting van de V.U., b.v. van prof. Aalders, die kalm schreef, dat tussen „wezen” en „verschijning” van het verbond zekere tegenstrijdigheid bestaat. Ik voor mij geloof daar geen woord van, en acht het een grove onjuistheid, filosofisch kreupel, theologisch verkeerd. Dienovereenkomstig stelde ik dan ook (nu men eenmaal naar één bepaalden kant wilde wijzen, wat ik zelf niet bedoelde, ook niet tegen dr Aalders) een volgende conclusie voor (en dan thans contra dr Aalders, d.w.z. naar den anderen kant).

Natuurlijk werd ze afgestemd: zoowel mijn eerste vredes-voorstel (niemand aanvallen) als mijn tweede vredes-voorstel (als men eenmaal aanvalt, dan naar beide kanten aanvallen). Een ouderling zei — om zich te excuseren misschien — ik stem uit intuïtie. Inderdaad, meer had die stemmerij meestal niet om 't lijf.

Zoo bleef dan dr Aalders leeren van tegenstrijdigheid in wezen en verschijning van Gods verbond, naar hetwelk wij hebben te oordeelen. De lieden, die het met de belijdenis hielden (welke, D. L., uitsprekt, dat een „onzekere zekerheid” ons niet gegeven is) moesten er uit, dr Aalders' gevaarlijke onjuistheid mocht er in. En zoowel de synodale uitspraken als het Praedvies, dat officieel werd voorgelegd als bevattende de gronden der synode, dragen van deze misvatting inzake die „zekere tegenstrijdigheid” de duidelijke sporen.

Indien nu de door dr F. L. Bos bedoelde theoloog zeggen wil, dat „de God” van het systeem-dr J. Ridderbos tegenstrijdig is (b.v. als opvoeder, trooster, vermaafder, verbonds-stipulator en verbondoprichter), dan heeft hij m.i. gelijk.

Dr Bos besluit:

Waarom wordt er nu tegenover elkaar zó gedaan? Ik ontken niet, dat er theologische geschillen openbaar komen. En elk theologisch geschil raakt ten diepste het verstaan van de openbaring des Heeren, het verstaan van de Zelfopenbaring Gods, het verstaan van God.

Aangenomen nu even, dat die geschillen ernstig zijn. Dan is er een ernstig verschil in het verstaan van God. Maar dan is er nog altijd een hemelsbreed onderscheid tussen ons tezamen en hen, die zich een eigen denkbeeld maken van God, zich losmaken van zijn enige openbaring in zijn Woord. Die laatste hebben metterdaad een andere God, een eigen God, niet de enige waarachtige God die zich in zijn Woord geopenbaard heeft. Daar staan wij gezamenlijk tegenover met ons geloof in de God van de Bijbel, de al-enige God.

Met dergelijk geschrijf als het bovengenoemde worden de geschillen op een onverantwoordelijke wijze opgeblazen buiten alle maat.

Ook hierin is wel iets, dat ons toelaacht. Maar mijn eigen bezwaar tegen dr Kraan is dan ook niet, dat hij opponeert tegen lemans „Godsbegrip”, doch: a) dat hij het doet zonder argumenten, en b) dat hij verzuimt, ook nog NA zooveel jaren, te doen wat ik Vóór zooveel jaren trachtte te doen in de commissie, om de ongelukken te voorkomen, n.l. het verband aanwijzen tussen ZIJN JA en MIJN NEEN tegen de synodale UITSPRAKEN, die met ja of neen moesten worden beantwoord, binnen veertien dagen. meneer; en

c) dat hij een verkeerden „God” preekt, een „altijd royalen”.

Want de werkelijke God is: altijd gestreng, en altijd mild; altijd toornend en altijd genadig, en is daarin nimmer tegenstrijdig. Dr Kraan wil één woord uit de (in-eens aangelengde) leer van de „eigenschappen Gods” laten domineeren, en ik wil geen enkelen term daaruit laten domineeren. Ik ken geen dominerende eigenschappen in God, en erken ook geen tegenstrijdigheid in Hem.

Derhalve: niet het opblazen der geschillen is dr Kraan's fout, doch het wegblijven van de eigenlijke geschillen (nopens de uitspraakjes), en het er over heen werpen van een theologisch axioom van onwaar gehalte: de oprichting van een idool-in-begripsvorm.

K. S.

*: Nu nog een derde stap?

Dr F. L. Bos schrijft in Kerkpost ook nog iets over de Haagse synode. Aan een paar van haar uitspraken geeft hij een interpretatie, die m.i. niet klopt op wat er letterlijk staat. Maar daarover ga ik niet doorzagen. Mij interesseert het volgende: dr Bos schrijft:

Twee stappen zijn gedaan.

Maar nu moet men nog een stap verder gaan, en zeggen: zij die niet konden beloven niets te leren, wat niet ten volle in overeenstemming was met de leerbeslissingen, omdat zij die leerbeslissingen meenden te moeten verstaan in de zin van Toelichting en Praedvies, zijn in het hierdoor veroorzaakte conflict het slachtoffer geweest van de schuld der synode. Misschien hebben zij in hun gedrag fouten gemaakt, maar de synode had de eerste dubbele schuld. Alleen al om die reden zijn de tuchtprocedures fout geweest.

Op die laatste royale erkenning wachten we nog.

Als dit beteekent (ik weet het niet), dat dr Bos „klaar” zou zijn, zodra deze z.g. derde stap genomen zou worden, dan zeg ik liever op tijd: ik ben dan niet klaar. En niemand mag dan zich content verklaren. Het ware de vrijmaking verlooopen en de synode van 1944 beleedigen, door net te doen, alsof ze niet gehouden was. Want, ook al was er nooit zoo iets als een Toelichting en een Praedvies geweest, dan zijn nóg de uitspraken zelf op onderdeelen verkeerd. M.a.w., dan mag nog niemand zeggen: „ja”, tot die uitspraken. In mijn antwoord op de bekende vijf scheuttrekkersvragen heb ik me dan ook niet bezig gehouden met Praedvies of Toelichting: wat kon mij die papierenkraam met zijn onmogelijke heen- en weergerecedeneer tenslotte schelen? Men had mij voor de uitspraken geplaatst, en daartegen zei ik, en zeg ik: neen. Men wist tevoren, dat ik er tegen was en wilde dus of mij ertoe „bekeeren” of mij weghelven. Dat was met een openlijke proclamatie van het voor alle kerktieden geldende recht. Dat nog vandaag ginds geldt. Men mag niemands oogen daarvoor sluiten: Piscator en Ridderbos moeten historisch getrouw uit de STUKKEN worden be-

zien, b.v. met de accuratesse van dr F. L. Bos' moelen arbeid voor de archiefstukken der Afscheiding. De archiefstukken der Vrijmaking bevatten: dwangbevelen van betaling van tol aan ONJUISTE UITSPRAKEN. K. S.

*: Kevelaar

Onderstaand grapje — met gehalte van ernst — is niet van mij. Ik heb den hooggeleerde, die er mee onderwees, gevraagd; zet dat eens in onze krant. Maar hij had zeker geen tijd meer. Nu vertel ik het maar, doch de eer is voor hem.

Hij dan zeide ongeveer:

Een tijdlang organiseerden de Roomschen om de zooveel maand een bedevaart naar Kevelaar (ik herinner me een vers van Heinrich Heine daarover, o zoete gymnastiumjaren). De processie verliep naar dit protocol: drie stappen vóóruit zetten (een-twee-drie); dan twee stappen achteruit (een-twee), dan weer drie vóóruit, weer twee achteruit. En-zoo-voort.

Telkens twee stappen achteruit.

Maar ze kwamen toch waar ze wezen wilden.

Dr F. L. Bos zegt: — zie vorige *: — „ze” deden in Den Haag twee stappen achteruit.

Maar al zou dit juist geteekend zijn: ze komen toch waar ze wezen wilden.

Al zou 't maar zijn dat ze komen naar het Kevelaar der camouflage van de waarheid, dat de UITSPRAKEN ZELF in 1944 met JA of NEEN beantwoord moesten worden. De één komt onder den indruk van die twee stappen achteruit. De ander heelemaal niet. Hij komt meer onder den indruk van de processie-voort naar Kevelaar, asyl voor uitspraken-in-een-schrijn-met-rust-rond-om.

K. S.

*: Wat mag en wat niet mag

In „De Hervormde Kerk” (classis Zutphen, ring Doesburg) van 27 October '49 staat onder „Doesburg” officieel onder de Kerkdiensten aangegeven: Zondag 30 October, n.m. 5 uur, Oecumenische dienst, Voorgangers: Dr Becht (Herv.), K. S. en Dr J. B. Jansen (synodocr.). Onderwerp: Kerkhervorming. Collecte voor het Bijbelgenootschap. In hetzelfde blad (10 Nov.) staat onder „Doesburg”: Zondag 13 Nov., Lutherse Kerk: n.m. 7.30 uur: Dr Krüger van Lochem (oecum. jeugddienst). Deze predikant is synodocratisch. Voor eerstgenoemde dienst (30 Oct.) (in het Herv. kerkgebouw) was de eigen dienst (in de synodocr. kerk) vervallen.

Dat mag ginds.

Maar Greijdanus mocht niet preeken, noch de vele anderen. Hij had (officieele uitspraak!) den naam en de eere van een dienaar des Woords verloren.

Dit oecumenisch bedrijf mag, ondanks art. 3 der K.O. waar (in verband met „scheurmaking”) gezegd wordt, dat niemand den dienst des Woords betreden mag zonder wettelijk daartoe beroepen te zijn. Maar men mag niet preeken, als men niet belooft, niets te leeren, dat niet ten volle klopt met zestien bekende onbekende uitspraken.

K. S.

*: Bezwaar van den heer Lever

In ons artikel „Tussen Stapelkamp en Lever” gaven we uit „Polemios” weer wat volgens dit blad de tendenz was van het schrijven van den heer Lever. Deze bericht ons nu, dat hij het geen jult te tekening van zijn standpunt achtte. Hij zond ons zijn artikel toe; we gingen, waar hij niet zelf aanduidde, wat z.i. fout was, het artikel lezen (Lib. ex Ver. XVII, nr. 2). Daaruit citeren we letterlijk.

Eerst iets over wat de heer Lever noemt het „schrijversbeginsel” (!) van den door hem bestreden heer Puchinger. Hij noemt dat een beginsel van: den-lezer-ergens-naar-toe-schrijven; en zegt het volgende fraais over:

„schrijvers pers-beginsel om het lezerspubliek ergens naar toe te schrijven. Dit beginsel is stellig te aan-

Kerk en Koninkrijk Gods (VII)

POP. WETENSCH. SCHETSEN

MEER DAN EEN PERSONEELE UNIE (vervolg).

Tusschen Dr H. J. Westerink en ons is de vraag in geding, hoe de bevoegdheden, welke de Christus ten aanzien van kerk en koninkrijk der hemelen heeft ontvangen, zich tot elkaar verhouden.

Doet de Schrift ons — gelijk Dr Westerink poneert — het accent leggen op het „scherpe onderscheid” van deze waardigheden en fundeert zij zoo de leer van de „terreinscheiding”: kerk en koninkrijk Gods als afzonderlijke gebieden, slechts min of meer toevallig „beide centraal in Christus gekarakteriseerd”? Wij hebben die vraag reeds op grond van de Schrift-openbaring — o.a. in Col. 1 — ontkennend beantwoord.

In het geding over de vraag, die ons bezig houdt, komt ook de brief aan Efeze naar voren.

Dr Westerink schrijft dienaangaande: „De brief aan Efeze legt meer nadruk op de beteekeenis van Christus voor de kerk. Dat beteekent echter niet, dat Paulus hier de breedere kosmische beteekeenis van Christus voorbij ziet. Juist nu het over de bijzondere centrale beteekeenis van Christus voor de kerk gaat, is er al'e aanleiding om op die breedere beteekeenis de aandacht te vestigen, opdat de lezers dat toch vooral niet over het hoofd zien, nu ze zoo geconcentreerd worden op het speciale”.

We vinden hier een zelfde constructie als bij den uitleg van Col. 1. Het feit, dat de Schrift in één ver-

waarden, maar de vraag is, waar schrijft u naar toe? Naar een idee fixe van generale afval van de gereformeerde belijdenis in de Gereformeerde Kerken, in de Anti-Revolutionaire partij, aan de Vrije Universiteit, in alle andere Christelijke levensverbanden, zodat U.S.S.R. (lees: U.S.S.R.) beschouwt als de laatste schans waar de gereformeerde belijdenis nog verdedigd wordt? Deze tendenz die ook in de onderhavige brochure hier en daar naar voren komt en speciaal in de kring die zich schaaft achter „De Reformatie” van Prof. Dr K. Schilder, geleerd wordt, beteekent een voortwoekend beginsel van scheiding en versplintering.”

Tot zoover deze Heer.

We zouden antwoorden: pardon, van de Reformatie-werkers heeft er nog nooit iemand een ander geschorst of afgezet of uit de kerk gezet. Ik ben er zeker van, dat de heer L., als hij eens naar de bronnen, maar dan de echte, terugging, — de stukken, die hij vast en zeker niet kent, — hij dit pedante napraterswoordje niet zou kunnen waarmaken.

Sprekende over het werk van den heer Puchinger, oordeelt de heer Lever:

„Wel wordt de gehele brochure door opgemerkt, dat het in S.S.R. en speciaal in de „Nieuwe Lijn” gaat om de redding van het levenswerk van dr Kuyper. Wij stemmen hier gaarne mee in, maar wanneer men ziet hoe in de laatste kring en hun naaste verwanten van dr Kuyper afgewezen wordt: gemeene-gratie-leer, kerkbegrip, pluriformiteit, soevereiniteit in eigen kring, A.R.-program van beginselen, revisie van art. 36 N. G. B., doopsbeschouwing, kerkrecht en nu weer zijn uiteenzetting over de betekenis van de confessie (wat ik hieronder zal aantonen), dan blijft er toch een schamel beetje van zijn nalatenschap over! Nu beweer ik hiermee niet dat we alles van Dr Kuyper zo maar moeten overnemen; neen, inderdaad moet zijn nalatenschap in schriftuurlijke lijn worden gecorrigeerd. Maar het werk van de mannen van de Wijdsgeerte der Wetsidee speciaal betreffende kerkbegrip, gemeene gratieleer en a.l.e.k. op Kuyper voortgebouwd, wordt in bedoelde kringen evenzeer in de praktijk verworpen.”

Tot zoover de aanhalingen.

We zien niet in, welke reden er was voor het beweren, dat Polemios niet zakelijk was in de teekening van de situatie. O.i. klopt die teekening met schrijvers eigen woorden. Maar iemand, die b.v. van ons werk, en dus ook van dat der uitwerpers, zóó volkomen onkundig is als deze auteur, kan niet met open geest schrijven over de critiek der groep, die in S.S.R. herinnert aan de belijdenis als belijdenis, geen museumstuk.

K. S.

*: Karbonariërs-in-toga

We komen nog even terug op die zwarte karbonariërs van enkele weken geleden met hun karbonariërs-geloof („ik geloof, wat de kerk gelooft, en meer weet ik er ook niet van”). Vroeger waren dat menschen-zonder-studie-kop en zonder toga. De geleerden scholden erop. In 't latijn. Zij wisten hun weetje wel.

Maar let eens op: zodra die geleerden bij elkaar knippen in oecumenische diensten, organisaties, raden, zijn ze allemaal, al zit hun kop ook vol van geleerdheid, in het stuk van hun ter oecumenische vergadering ten grondslag liggend „geloof”, karbonariërs-in-toga. Een grondslag? Wel, zeggen ze: — de grootste gemeene deeler van wat al degenen, die hier samenkomen, gelooven. De grootste gemeene deeler evenwel is een X, de groote onbekende! Of anders, de grondslag is een formule, een zin, een slagwoord; maar de interpretatie, die is hier vrij; en die is dus weder X.

Zoodat ge allen vragen moogt: „wat gelooft gij hier in uw vergadering, die oecumenisch is? Ge hebt een reeks van „boodschappen” in den zak, waarvan gaat gij zelf als van uw credo uit?” Ze zullen antwoorden: ik geloof wat de x-Kerk gelooft, en de x-Kerk gelooft wat ik geloof, — en nu — maak dat je weg komt, querulant en scheurmaker.

Want de Antichrist noemt ieder zóó, die volhoudt dat wat „er staat”. Hij leeft van de „in-ter-pre-ta-tie”.

K. S.

band over het koninkrijk van God en over de gemeente van Christus spreekt, wordt slechts verklaard als het toevoegen van een noot ter voorkoming van misverstand. De lezers zouden erdoor worden herinnerd, dat naast het breedere (het koninkrijk en Christus' ambtspositie daarin) ook nog het speciale bestaat (de kerk en Christus' verhouding tot haar).

De verklaring van Dr Westerink doet in het geheel geen recht aan den inhoud en de bedoeling van het eerste hoofdstuk van den brief aan Efeze. Immers dit hoofdstuk predikt juist de eenheid van koninkrijk en kerk en den nauwen samenhang van de ambtelijke bevoegdheden van den Christus.

De overweldigend groote kracht van God aan hen, die gelooven (vs 19), die samengebracht worden tot Zijn kerk, is in overeenstemming met de werking van de sterkte Zijner macht, die Hij heeft geworcht, toen Hij den Christus aanstelde tot Koning in Zijn rijk (vs 20 e.v.). In de kracht Gods ligt dus reeds de nauwe eenheid van kerk en koninkrijk.

Deze eenheid komt voorts ook daarin uit, dat de Christus, die door den Vader is geproclameerd tot Koning over Zijn rijk, Hoofd van alle dingen, ook aan de gemeente is geschonken tot een Koning en Hoofd (vs 22).

En tenslotte blijkt die eenheid uit het feit, dat zoowel de kerk als het koninkrijk door den Christus vanuit Zijn volheid vervuld wordt (vs 23). De nauwe